

ANTON HÄRMA

PÕHJAKUNINGA
JUURE

JÕULUNÄIDEND
3 VAATUSES

Sakala Trükikoda, Viljandis 1938

Anton Härma

Põhjakuninga juure

Jõulunäidend 3 vaatuses

25478

Autori kirjastus, Paides, 1938

OSALISED:

Lapsed: Juss, Mimmi, Märta.

Leeni — Jussi ja Mimmi tädi.

Nõid Sula, Tuuletütar, Tuuleeit.

Külmataat, Lumevalgus, Jäähiilgus,
Põhjanaan.

Vale ja Häda.

Lumehelbekesed, põialpoisid.

Metsloomad: 2 jänest, karu, hunt,
rebane jt.

Jõulumees.

I VAATUS.

T u b a.

1. etteaste.

M i m m i, J u s s.

M i m m i ja J u s s mängivad, kumbki omaette.

M i m m i: Juss, ae, Juss!

J u s s: Mis on?

M i m m i: Ei tea, kas ta Pipile nukuvankri
toob?

J u s s: Kindlasti toob!

M i m m i: Ja Andile pildiraamatu?

J u s s: Toob!

(Vahe.)

M i m m i: Ja kas ta mulle kommi ja kooki
toob?

J u s s: Mimmi! Jäta kord see tita-jutt! Kas
sul paremat soovida ei ole!

M i m m i (tagasihoidlikult) : Aga ma nii tahaksin! Ei tea, kas ta toob?

J u s s : Muidugi toob! Miks siis mitte!

(Vahe.)

M i m m i (aralt) : Jussi! Aga ma tahaksin ka tite pääd!

J u s s : Tite pääd! (Jätab mängu.) Vaata veel! Mis sa sellega teed! . . . (Uhkelt.) Aga vaat mina! Minule toob Jõulumees hobuse! Vaat siis, kus ma lasen! (Hüpates.) Hopp, hopp, hopp! Hopp, hopp, hopp! (Võtab nurgast kepi. Kepil hüpates.) Hopp, hopp, hopp! Hopp, hopp, hopp! (Riivab Mimmit.)

M i m m i : Ära sega mu mängu!

J u s s : Ära jalgu jää! Hopp, hopp, hopp! Hopp hopp, hopp!

M i m m i : Jäta, Juss! Mis sa hüppad selle ke-piga!

J u s s (jäab rabatult seisma; vihaselt) : Või ke-piga! Kas sa ei näe, et see hobune on!

M i m m i : On tore hobune küll!

J u s s : Mis sina ka hobusest tead! Mängi pa-rem oma hilpudega!

M i m m i (haavunult, nutuse häälega) : Juss!

J u s s (haugutades) : Juss!

M i m m i : Mina sinuga enam ei mängi!

J u s s : Ära mängi! Jõulukingist jääd ilma kah!
— (Uhkelt.) Aga vaat mina! Minule toob
Jõulumees hobuse! Ja püssi toob ka!

M i m m i (nutuselt) : Jussi!

J u s s (õrnemalt) : Noh, sinule toob su tite ka!
Ära aga vingu enam!

M i m m i (rõõmsalt) : Kas ikka tõesti toob?

J u s s : Kui ma ütlen, siis toob!

M i m m i : Aga . . . aga missugused silmad tal
on?

J u s s : Sinised muidugi!

M i m m i : Ah! Sinised! (Plaksutab rõõmul käsi.)
Siniseid ma just tahan! Aga kas Jõulu-
mees varsti tuleb?

J u s s : Varsti, varsti! (Noomivalt.) Kuid ole hää
laps, ega muidu Jõulumees tule!

M i m m i : Tädi Leeni ütles ka seda!

J u s s: Või tädi Leeni! Mis „Leeni“ tema ka on! Vana Leenu! — Tead, mis ta täna tegi. Segab saiatainast, nagu ei midagi. Mõtlen, ega's tema näe: võtan tasahilju kausist rosinaid ja näsin. Aga tema! Ei tee väljagi! Kaval niisugune!

M i m m i: Või kaval?

J u s s: Oi kaval! — Tahan just minema hakata, korraga näen, kass piilub piimakausi poole. Vaatan, mis sest naljast õige välja tuleb! Ootan, ootan, — ei midagi! „Noh, nilpsa kah!“ mõtlen ise, „kulub sinulegi ära!“ Aga või tema! Vahib, vahib, — ja ei midagi! Napsan siis kassil sabast kinni ja sulpsti kaussi, — mis ta vahib siis nii! — Noh, siis oli põrgu lahti! Tädi minul karvust kinni ja tuuseldama. Õnn, et sa köögis ei olnud, muidu oleksid sina ka saanud!

M i m m i: Vaene Juss!

J u s s: Ise kisendab: „Kaeban ära, kaeban ära! Nahatäie sa saad!“ Noh, mis ma siis teinud olen! (Peenikese häälega.) „Ja hobusest

jääd sa ka ilma! Küll ma ütlen Jõulu-
mehele ära!“ Sain veel plagama!

M i m m i: Ah sellepärast sa nutsidki!

J u s s: Mis, nutsin!

M i m m i: No-jah! Sa nutsid ju!

J u s s: Või mina nutsin! Kelleks sa mind pead!
Selle tädi pärast mina juba nutma ei
hakka!

M i m m i: Aga kui tädi . . .

J u s s: Mis aga ja aga! Jäta kord see tädi jutt!

M i m m i: Aga tädi on ikka hää kah!

J u s s: Tädi! Hää!

M i m m i: On jah hää! Ja sina oled mõnikord
paha poiss kah!

J u s s (ägedalt) : Mis sa ütlesid? Mis sa ütlesid?
Mina paha? Seda ma sulle ei jäta! (Kepiga
Mimmit õrritades.) Kas olen paha? Kas olen
paha?

M i m m i (taganedes) : Ai, ai, ai!
(Mimmi jookseb ees, Juss kepiga järel.)

J u s s: Kas olen paha? Kas olen paha? . . .

M i m m i: Ai, ai, ai! . . .

2. etteaste.

Mimmi, Juss, Märt.

Märt (tuppa astudes): No-noh! Mis teil siin lahti on?

(Juss ja Mimmi peatuvad.)

Juss: Märt, sina!

Mimmi: Märt!

Märt: Tere, Juss!

Juss: Tere, jah! (Annab käe.)

Märt (ulatades käe Mimmile): Tere sina kah, Mimmi!

Mimmi: Tere, tere!

Juss: Võta maha!

Märt (mantlit võttes): Mis lahing see teil siis oli?

Juss: Ei lahingut midagi! Me niisama!
(Aitab mantlit varna riputada.)

Mimmi: Juss ratsutas siin kepiga.

Juss: Ei, ma niisama...

Märt: Ratsutas kepiga! Oled sa ka mees!
Nüüd lase muud kui lennu-palliga! —

Muide, Juss, kas tahad kaasa tulla? Minul läheb reis lahti!

J u s s: Kuhu siis?

M ä r t: Põhja, ikka põhja! Põhjakuninga juure!

M i m m i ja J u s s: Põhjakuninga juure!

M ä r t: Jaa muidugi! Otse Põhjakuninga lossi!

J u s s: Aga milleks sinna?

M ä r t: Rumal küsimus! Sääl on hiiglavarandusi — ja asju, mis iganes soovid!

M i m m i: Aga kas Põhjakuningas lubab neid võtta?

M ä r t: Niipalju kui tahad! Jõulumeeski saab oma asjad säält!

J u s s: Aga kuidas me sinna saame?

M ä r t: Pallil, ikka pallil! Otse põhjanaelale ja säält alla Põhjakuninga lossi.

M i m m i: Või pallil! Küll on tore!

M ä r t: Noh, Juss! Kas läheb lahti?

J u s s: Vaat ei tea kohe...

M ä r t: Juss, ole mees! (Ulatab käe.) Ole mees!

J u s s: Noh, olgu pääle! (Lööb käe kokku.)

M i m m i: Võtke mind ka kaasa!

M ä r t: Sind kaasa!

J u s s: Sind!

M ä r t: Vaata, Mimmi! Sind me kaasa võtta ei saa! Sa kaebad alati kõik ära!

M i m m i: Ma ei kaeba ju!

M ä r t: Kes ütles ära, et me oravajahil käisime!

J u s s: Kuidas võisid sa seda isale ütelda!

M ä r t: Ja ons sul aru pääs, sa ütlesid isegi, et me oravaid kaigastega loopinud!

J u s s: Eks pea nüüd isa mind ja Märti halvaks!

M ä r t: Ma üldse ei mõista, kuidas võisid sa oma isale säärast südamevalu sünnitada!

M i m m i: Ma ütlesin ainult tõtt!

M ä r t: Kuid kellel oli sellest „tõest“ kasu! (Loeb sõrmedel.) Sa pahandasid isa — üks, Juss sai peksa — kaks, ja mina pääsesin vaid valega! Sa mõtle ometi!

M i m m i: Mul oli oravatest kahju!

J u s s: Aga minust ja isast kahju ei olnud!

M i m m i: Pai Jussi-Märti, võtke mind siiski kaasa!

M ä r t: Aga sa oled nii väike, päris laps alles!
Meil lapsi meeskonda ei võeta! Jusski veel veidi noorevõitu!

M i m m i: Jussi, ma olen küllalt suur! Ütle Märdile, et ta mind ka võtaks kaasa!

J u s s: Märt, võtame ta siiski kaasa! (Mimmile.)
Tule, Mimmi, ma korraldan sind veidi!
(Määrib Mimmi nägu sõega.)

M ä r t: Kui sa just tahad, ega minagi vastu ole.

J u s s (Mimmi näo määrimist lõpetades): Soo, käib küll! Nüüd näid sa märksa vanem! (Puhastab käsi.)

M ä r t: Noh, pole viga!

M i m m i: Ah, see sõit tuleb tõesti tore!

M ä r t: Aga nüüd peate endid veidi veel varustama.

M i m m i: Mis tähendab „varustama“?

M ä r t: Varustama, see on nii, et võetakse midagi kaasa.

Mimmi: Ma arvan, et ma pean varustama
endale tädi põlle, see hästi suur.

Juss: Ja mina vaatan endale siit midagi.
(Läheb mänguasjade juure.)

3. etteaste.

Mimmi, Juss, Märt, tädi Leeni.

Tuppa astub tädi Leeni.

Juss, tädi nähes, hakkab kokku panema mänguasju.
Mimmi nokitseb Jussi läheduses põlle kallal.

Leeni: Vaata kus mul ilusasti koperdavad
teised. Korista jah, Juss, asjad kokku.
(Märkab Märti.) Näe, teil külaline ka!

Märt: Tere, Leeni-tädi!

Leeni: Tere, tere! Pühade eel ka veel välja
tulnud.

Märt: Kodus läks igavaks, tulin õige Jussi
vaatama.

Leeni: (Läheb Mimmi juure.) Aga lapsuke,
mis sina siis teed? Sa oled ju minu uue
põlle ära määrinud! Ja mis su näoga on!

Mimmi: Juss tegi!

J u s s: Kuidas Juss! Määrib ise näo hukka ja
siis Juss süüdi!

L e e n i: Juss, see lõpeb sul täna veel halvasti!
(Mimmile.) Ja sina, ruttu nägu puhtaks!
Mis tembutamine see on!

J u s s (Mimmile.): Kas said nüüd!

L e e n i: Ära ärrita last!

M i m m i: Ta ärritab mind alati!

L e e n i (kaussi vett valades): Siin on vesi ja
seep — ja kui ma tagasi tulen, olgu kõik
korras! (Väljub.)

J u s s: Kas said nüüd!

M i m m i: Ära ärrita mind!

J u s s (pilgates): Ära ärrita mind!

M i m m i: Ära ärrita mind, ma olen juba nii-
kuinii närviline!

J u s s: Närviline, tema närviline! Kas sa tead
ka, mis „närviline“ on!

M i m m i: Kas sina tead?

J u s s: Miks ei tea, mina nüüd ei tea! Märts,
kas sina tead?

M ä r t: Miks mina ei tea!

M i m m i: Mis see siis on?

M ä r t: Vaata, „närviline“ on see, kui ei taha teha, mis kästakse, ja siiski peab tegema.

M i m m i: Või see ongi „närviline“! (Vahe.)
Kui närviline ma küll selle pesemise pääle olen, ma mitte ei taha end pesta! (Lõpetab pesemise. Kuivatab.)

M ä r t: Tehke nüüd ruttu. Ega meil aega ole raisata. Nüüd vaatame ka reisiplaanid läbi.

J u s s: Kas sul siis plaanid ka on?

M ä r t (Võtab taskust paberid.): Näe siin neid suur patakas. Sain ühest vanast raamatust.

M i m m i: Või vanast raamatust!

(Lapsed asuvad laua juure.)

M ä r t: Meil tuleb minna läbi suure metsa, siis läbi loomariigi haldjate riiki . . .

J u s s: Me pidime ju sõitma pallil!

M i m m i: Jah, pallil!

M ä r t: Õigust ütelda, pall pole veel korras, peame esialgu minema jala.

M i m m i ja J u s s: Jala!

M ä r t: Noh, mis ime see siis on! Ikka ju käiakse jala! Või lõite kartma?

M i m m i: Mina küll ei karda!

J u s s: Ja mina tulen ka!

M ä r t: Noh, see on mehe sõna! Vaatame siis edasi! — Läbi suure metsa, siis läbi loomariigi haldjate riiki. Kuid enne veel tuleb ületada uneriigi lävi.

J u s s: Tuleb ületada uneriigi lävi?

M i m m i: Kus on uneriigi lävi?

M ä r t: Siin on väike nõks: leht on katki. Aga küll me hakkama saame!

L e e n i (tulles tagasi): Mimmi, tule nüüd, näita oma nägu! (Puhastab veel põlle nurgaga.) — Nüüd on puhas! (Tõstab veekausi kõrvale.)

M i m m i: Tädi, kas isa ja ema varsti tulevad?

L e e n i: Ema läks Pipi haiget ema vaatama ja isa on tööl, ta tuleb alles õhtul.

(Vahe.)

M i m m i: Aga tädi, kas sa tead, kus on uneriigi lävi?

L e e n i: Kuidas sa sellele tuled, laps?

M i m m i: Ma tahaksin teada!

L e e n i: Vaata, laps! Kui sa paned pää maha
ja suled silmad, . . . suled silmad, — siis
varsti tuleb silme ette uneriigi lävi.

M i m m i: Kas ikka tõesti?

J u s s: Kuidas see võimalik on? Kuidas saa-
vad suletud silmad näha?

M ä r t: Ei noh! Võib-olla on ehk nii, nagu
tuleks silme ette plaan või kaart.

L e e n i: Jah, lapsed, kui järele katsute, siis
näete.

M i m m i: Tädi, küll sa oled hää tädi!

L e e n i: Mimmikene, sa oled tore tüdruk!
Tule, ma jutustan sulle ühe jutu, jõulu-
jutu!

M i m m i: Jah, ma tahan nii väga jutte kuu-
lata! (Läheb tädi kõrvale.)

J u s s: Mina küll neist juttudest just ei hooli.

L e e n i: Pole viga, kuulate teiegi Märdiga.
Ja nimelt:

„Jõulu ööl, kui helisevad kirikutes kel-
lad, siis laskub taevast alla jõulutäht.“

J u s s: Ei ma seda küll usu!

Leeni: Vahest usud hiljem, kui kasvad veel!
Nüüd kuula edasi: „Ta muinasjutulisel
kiirgusel taevavõlvil tärkab ja, värisevaid
helke kõikjale pildudes, säält alla liugleb,
et täita inimeste südant jõulurõõmuga.“

Mimmi: Minule meeldib see jutt!

Leeni: Jah, Mimmi, ma tean sa oled
hää, ja häadele lastele meeldib ikka jõulu-
jutt. — Kuid tahtsin ütelda, et ka täna
laskub taevast alla jõulutäht.

Märt: Täna?

Juss: Kus?

Leeni: Kus kohas, pole teada. Võib-olla
kaugel siit, võib-olla ka hoopis lähedal.
Ta kiirte helki me näeme taevavõlvil ja
pilvis, puu härmatises, lumes, ja näha
võime seda ka jõuluküünla säras, — kuid
tähte ennast leida on raske. Igal aastal
käib ta pärast võitlus. Kui mässab maru,
tuiskab, sajab jõuluöö, siis on väljas
pahad vaimud, et hävitada jõulutähte. On
aga vaikne, siis on pahad vaimud vangis-
tatud ja jõulutäht võib vaikselt libiseda
alla. (Silitab Mimmi pääd.) Siis põialpoisid

valmistavad häädele lastele jõulukinke, —
kuid parimale lapsele maailmas saab kingiks jõulutäht — ja täituvad ta soovid.

See oli kõik! — Nüüd, lapsed, lähen veidi veel välja, kuid varsti tulen jälle, siis jäängi teie juure. (Väljub.)

M i m m i: Kes küll leiab jõulutähe?

J u s s: Igatahes mitte meie!

M ä r t: Muidugi mitte! — Aga nüüd valmis, teele!

J u s s: Kas ikka läheme?

M ä r t (riietudes) : Loomulikult!

J u s s: Ma olen ka kohe valmis! (Riietub.)

M i m m i: Mina ka! (Riietub.)

M ä r t: Nüüd lähme!

J u s s: Kuid kuhu? Kuidas saame üle uneriigi läve?

M i m m i: Tädi Leeni ju ütles ja ega tädi peta!

J u s s: Ega tädi peta küll!

M ä r t (kõhelevalt): Naljakas oleks nagu kat-suda...

M i m m i (laua juure istudes.): Mina istun siia,
panen pää lauale ja sulen silmad. (Paneb
pää lauale ja suleb silmad.)

J u s s: Võib ju katsuda, ehk näeme uneriigi
läve. (Istub ka laua juure, pannes pää lauale.)

M ä r t: Ei noh! Võib ju olla, et tuleb silme
ette plaan või kaart. (Istub samuti laua juure,
pannes pää lauale.)

(Muusika.)

J u s s (pääd tõstes, uniselt): Uneriigi lävi...
(Paneb pää jälle lauale.)

(Vahe.)

M ä r t (pääd tõstes, uniselt): Nagu paistaksid
piirid... (Paneb pää lauale.)

(Vahe.)

M i m m i (pääd tõstes, uniselt): Kui ma leiak-
sin jõulutähe... (Paneb pää lauale.)

(Muusika lõppedes eesriie.)

II VAATUS.

Talvine mets. Lagendik. Kaugemal lumised kuused.

1. etteaste.

Nõid Sula, lumehelbekesed, Tuuletütar.

Pantomiim.

Kostavad gongilöögid. Tuleb nähtavale torukübaraga ja kirjude pükstega nõid Sula, vedades vööga järel vangistatud tütarlapsi, lumehelbekesi. Muusika. Järgneb nõid Sula ja lumehelbekeste tants. Sulast nõiutult laskuvad lumehelbekesed silmili. Sula, tantsides nende ümber, moonداب nad veetilka-deks, milleks lumehelbekesed panevad nähtamatult ette kogu nägu katvad mustad läikivad maskid. Tõstes pääd ei saa nad paigast. Asjata paluvad nad armu-tut Sula. Nõid on halastamatu ja julm ning, jättes nad maa külge nõiutult piinlema, läheb otsima uut saaki. — Sääl ilmub vallatu Tuuletütar. Liueldes tantsul läbi metsa märkab ta palujaid neide ja, vabastades need nõidusest, muudab nad uuesti tantsivaiks lumehelbekesteks. Lahkuvad tantsides.

2. etteaste.

Külmataat, Lumevalgus, Jäähilgus.
(Tulevad — Külmataat keskel.)

Külmataat: Nõid Sula on jälle liikumas. Ta vangistab sinu lumehelbekesi, tütreke Lumevalgus, moondades nad veetilka-deks. Ja sinul, tütreke Jäähilgus, rikub ta katted vetel ja karra puudel.

Jäähilgus: Ära muretse, isake Külmataat. Need rikked parandan varsti. Peagi on vetel uued sillad ja sätendavad puud veel ilusamais ehteis.

Lumevalgus: Ka minu pärast, isake, ära ole mures. Minu sõber Tuuletütar on valvel. Nii mitu korda on ta päästnud mu lumehelbekesed Sula küüsisist ja, tantsul keereldes vallatus ringis, kannud nad kau-gele nõia võimust.

Külmataat: Tunnen vallatut Tuuletütart. Ta on su sõber, aga kergemeelne sõber, ja sõbrustab ka Sulaga. Julgust ja jõudu enesel rohkem, enesel püsivust enam! — Ja nüüd, mu lapsed, sillutage veed libeda

jääga ja katke maa pehme, valge lumega.
Talvekuningas läheneb.

Lumevalgus: Jah, isake!

Jäähiilgus: Teeme kõik, mis soovid!

Külmataat: Kuid enne veel käige läbi
hurtsikud ja lossid ning märkige üles
kõigi laste soovid, sest Talvekuninga lä-
henedes tuleb lastele Jõulumees. Pöial-
poisid olgu teil abiks selles töös. — Mina
aga pean minema. Talvekuningas kutsub
mind.

Lumevalgus: Millal tuled sa tagasi, isake?

Jäähiilgus: Millal tuled sa jälle?

Külmataat: Kui märkate taevast vehkle-
vaid helke ja tantsivad virmaliste hiilgu-
sel tähed, kui sätendab mets talve ilus ja
lumerüüs särab maa, siis tulen ma jälle.
Kuid enne veel tuleb lastele Jõulumees. —
Ja nüüd! . . .

(Lumevalgus ja Jäähiilgus laulavad:)

Lumev.: Lumehelpe ma võtan ja katan kõik maa . . .

Jääh.: Jäämantli ma võtan ja sillutan vee . . .

Lumev.: Nii õrna ja valge ja pehme kui sulg.

Jääh.: Nii puhta ja selge kui helkiv kristall.

(Järgneb Lumevalguse, Jäähiilguse ja Külma-
taadi tants. Pärast tantsu jätkub laul.)

L u m e v.: Lumehelbeke hella, su liugleva tee...

J ä ä h.: Jääkilluke külma, su pärlise kee...

L u m e v.: Tuul pilvini tõstab ja alla siis viib.

J ä ä h.: Külma kõikjale riputab särama siin.

(Järgneb Lumevalguse, Jäähiilguse ja Külma-
taadi tants. Pärast tantsu Lumevalgus, Jäähiil-
gus ja Külmataat, lauldes:)

Nii külma ja karraga ehime maad
Ja hoolsasti katame orud ja mäed.
Siis väljadel tantsime tuiskaval teel
Ning mängides liugleme tardunud veel.

(Järgneb Lumevalguse, Jäähiilguse ja Külma-
taadi tants. Pärast tantsu)

K ü l m a t a a t: Ja nüüd, lapsed, tööle!

(Külmataat lahkub.)

3. etteaste.

Lumevalgus, Jäähiilgus, pöial-
poisid.

Lumevalgus: Jah, tööle!

Jäähiilgus: Hei, pöialpoisid, siia!

(Pöialpoisid ilmuvad.)

Lumevalgus: Kas olete kuulnud laste soove?

Pöiapoisid (kooris): Jah, Teie Lumevalgus.

Jäähiilgus: Kas teate ka nende head ja vead?

Pöialpoisid (kooris): Teame, Teie Jäinehiilgus.

(Lumevalgus istub, kirjutab; Jäähiilgus seisab.)

Jäähiilgus: Mis võite teie ütelda Andist? Halba?

I pöialpoiss: Ta on hooletu ja lohakas.

Lumevalgus: Hääd?

I pöialpoiss: Ta armastab väga oma väikest õekest.

Lumevalgus: Tema soov?

I pöialpoiss: Ta soovib pildiraamatut.

Jäähiilgus: Mis teate teie väikesest Mimmist? Halba?

II pöialpoiss: Ta on vanemate teadmata kodust lahkunud ja jookseb ringi Jussi ning Märdiga.

Lumevalgus: Hääd?

II pöialpoiss: Ta on lahke ja hääsüdamlik ning oma nukud hoiab ta alati korras.

Lumevalgus: Tema soov?

II pöialpoiss: Ta soovib kooki, kommi ja — tite pääd.

Jäähiilgus: Mis teate teie tillust Pipist? Halba?

III pöialpoiss: Ta on jonnakas ja kärsitu. Õhtul ei lähe ta õigel ajal magama ega joo piima.

Lumevalgus: Hääd?

III pöialpoiss: Ta on vaid väike ja rumal.

Lumevalgus: Tema soov?

III pöialpoiss: Tema soovib nukuvankrit.

Jäähiilgus: Ja mis teate teie Jussist? Halba?

IV pöialpoiss: Ta on hoolimatu ja halb oma õele Mimmile.

V pöialpoiss: Ta teeb teistele lastele haiget ja tõukab ning pilkab neid.

VI pöialpoiss: Ta piinab loomi ega kuula
oma tädi sõna ja oma vanemaile teeb ta
suurt muret.

Lumevalgus: Kuid mis teate temast
hädä?

(Kõik vait.)

Lumevalgus: Siis pole temas midagi
hädä?

Pöialpoissid (segamini): Ei ole! Ei! Ei!

Lumevalgus: Tema soov?

VII pöialpoiss: Ta soovib hobust ja
püssi.

VI pöialpoiss: Tema soove ei maksa
märkida. Ta on paha poiss ja jõulukingist
jäab ta niikuinii ilma.

Lumevalgus (rõhutatult): Ka tema soov
tuleb üles märkida!

Jäähiilgus: Mis teate teie Märdist?
Halba?

IV pöialpoiss: Ta on Mimmi ja Jussi
meelitanud metsa ja külmetab neid siin.

V pöialpoiss: Ta valetab ja petab.

Lumevalgus: Hääd?

VI pöialpoiss: Ta on samuti halb nagu
Jusski. Hääd pole temas midagi!

Lumevalgus: Tema soov?

VII pöialpoiss: Ta soovib lennu-palli.

Jäähiilgus: Nüüd minge Talvekuninga
lossi ja valmistage ning pakkige asjad.
Jõulumehetulekuks olgu kõik valmis.

Pöialpoisid (kooris): Kuuleme, Teie
Jäine-hiilgus.

Lumevalgus: Ja see kiri viige Jõulu-
mehele, et tal laste soovid oleksid teada.

Pöialpoisid (kooris): Täidame, Teie Lume-
valgus.

(Pöialpoisid lahkuvad.)

Lumevalgus ja Jäähiilgus (lauldes
ja tantsides):

Kui talveke jõudnud ja käes on meil jõulud,
Siis hurmaval ilul on säramas ilm.
Siin kulda, säääl karda ja helkivat lund,
Ja maa hõbedase vaiba all suikumas und.

Kui tuleb vast Sula ja röövib me sära,
Ei kaua see kesta, on hiilgamas pea
Siin kulda, säääl karda ja helkivat jääd.
Ei sind, nõiaipoisu, karda, meist alla sa jääd!

(Kostavad gongilöögid.)

J ä ä h i i l g u s : Kuula! Sula on lähedal!

L u m e v a l g u s : Siis ruttu lumehelbekeste juure!

(Lumevalgus ja Jäähiilgus lahkuvad joostes.)

4. etteaste.

Sula, lumehelbekesed, Tuuletütär.

Pantomiim kordub. Lõpul tuleb lumehelbekesi juure. Nad tantsivad ühes Tuuletütrega. Tantsu ajal ilmub uuesti nõid Sula, keda Tuuletütär tagasi tõrjub. Lõpuks nõid Sula põgeneb, olles Tuuletütre taga aetud, kuna lumehelbekesed valguvad laiali.

(Kõik ära.)

5. etteaste.

J ä n k u d , k a r u .

Tulevad kaks jänest, üks ühelt, teine teiselt poolt. Kui nad on üksteisele lähenenud, kostab metsast praginat. Jäneseid jooksevad laiali. Vaikus. Jäneseid tulevad tagasi. Kui nad on üksteisele lähenenud, kostab uuesti praginat. Jäneseid jooksevad uuesti laiali. Vaikus. Viivu aja pärast tulevad jäneseid aralt ringi vaadates tagasi.

I j ä n k u : Näks-näks-näks-näks.

II j ä n k u: Näks-náks-näks-näks.

(Hüppavad ettepoole.)

I j ä n k u: Näks-näks-náks-näks-näks.

II j ä n k u: Näks-näks-náks-näks-näks.

(Hüppavad siia-sinna, siis lähenevad uuesti üksteisele.)

I j ä n k u: Küll ma kohkusin!

II j ä n k u: Mina ka!

I j ä n k u: Nii kohutavad hääled! Ma värisen veel praegu kõigest kehast!

II j ä n k u: Mina ka!

I j ä n k u: Täna on küll jõuluõhtu, kus ükski teisele ei või kurja teha, — aga mine tea!

II j ä n k u: Jah, mine tea!

I j ä n k u: Räägitakse reinuisandaid ja hunte olevat palju liikvel. Meil tulemas on rasked ajad!

II j ä n k u: Jah, rasked ajad!

I j ä n k u (kohkunult): Kas kuuled?

(Kostub: Mõmm-mõmm-mõmm...)

II j ä n k u: Mis see on?

I j ä n k u: Säält tuleb keegi!

(Tuleb nähtavale karu.)

K a r u: Mõmm-mõmm-mõmm-mõmm . . .

I j ä n k u: See on karu, mesikäpp! Meil on parem jalga lasta!

(Jänesed jooksevad laiali.)

K a r u: Ärge kartke! (Jänesed peatuvad.) Ma tulen hääde teadetega. Mõmm-mõmm. Meil loomadel on jõulurahu märgiks täna korraldatud siin pidu. Ka teile on kutse! Mõmm-mõmm-mõmm-mõmm.

J ä n k u d: Me täname!

K a r u: Siin varsti näete hunti jalutavat Krantsiga ja rebast jäneseга tantsivat. — Kas kuulete? Säält kostavadki vilespillid!

(Kostavad vilespillide hääled.)

I j ä n k u: Kui lõbus! Náks-näks-näks!

II j ä n k u: Kui kena! Náks-näks-näks!

K a r u: Kui armas lugu! Mõmm-mõmm-mõmm!

6. etteaste.

Metsloomad.

Vilepillide helinal tuleb igast küljest loomi.
Nad teretavad üksteist, omapäraselt kummardades.

(Pillid vaikivad.)

K a r u: Ma tervitan ja palun hästi lõbutseda!

L o o m a d (segamini): Tervitame, tervitame!

K a r u: Palun, võtke istet!

(Loomad istuvad või lamavad.)

Mul oli armas teid kutsuda! See korraldus on jäänud siin metsas minu pääle. Päeva tähtsus on kõigil teada: pühitseme jõuluõhtu sõprust! Elagu sõprus!

L o o m a d (segamini): Elagu, elagu!

Ü k s l o o m a d e s t: Ma panen ette laulda päevakohase laulu!

L o o m a d (segamini): Õigus, laulame, laulame!

T e i n e l o o m a d e s t: Kapellmeister, anna häält!

L o o m a d (segamini): Kapellmeister, kapellmeister!

K a p e l l m e i s t e r (üks loomadest): Orkester, valmis! (Annab häält.)

(Orkester mängib. Mängu sekka kostavad üksikute loomade häälistsused. Mäng lõpeb.)

K a r u: See oli vaimustav! Kõik viisid mahe-daks, aga võimsaks rõkkamiseks ühine-sid. Härdaks tegi südame ja meele! — Edasi on ette nähtud tantsud.

L o o m a d (segamini) : Tore, tore! Tants on tore!

(Kõik tõusevad, asetudes poolringi. On kuulda jutukõminat.)

K a p e l l m e i s t e r: Orkester, valmis!

[Järgneb rebasetants järestega (plaksutamine), siis karutants (plaksutamine) ja lõpuks üld-tants.]

K a r u (tõusnud tantsu lõppedes kahele käpale):

Vaikus! — Mu daamid ja härrad! Nüüd aeg on pidu lõpetada, sest lähedal on inimeste lõhna tunda. Ma soovin kõike hääd!

(Kõik kokkuvad; vali jutukõmin. Loomad valmistuvad minekuks.)

Ja nüüd, orkester, alga!

(Orkester hakkab mängima. Loomad lahkuvad vilespillide saatel.)

7. etteaste.

Mimmi, Juss, Märta, jänkud, karu,
hunt ja rebane.

Lapsed (jooksevad kahte jänest taga ajades lavale, kisades): Jänkud, jänkud!

(Jänesed jooksevad siia-sinna.)

Karu: (Jookseb mõmisedes lavale, püüdes haarata lapsi.) Mõmm-mõmm-mõmm-mõmm...

Lapsed (ehmunult): Karu! (Jooksevad teisale, kuid säält tulevad vastu hunt ja rebane.)

Karu: No-noh! No-noh! Mis siin on lahti!
Täna on ju jõuluõhtu, mil loomadesse puutuda ei tohi!

Mimmi: Pai loomad, ärge puutuge meisse!

Karu: Ei-ei! Ei-ei! Ka inimestesse täna puutuda ei tohi, kuid homme võib teist saada tore suutäis!

Juss: Siis laske meid minna!

Karu: Ei-ei! Ei-ei! Ka seda mitte! (Teiste loomade poole.) Ma arvan, sõbrad, on õigem neid kinni pidada: sest „täna“ juba hilja ja varsti saabub „homme“!

Hunt, rebane: Nii, nii!

Karu: Nii-nii! Nii-nii! Kuid keda jätta vahti siia homseni? Hunt valvuriks on hädaohtlik, ka rebane on kardetav, sest hoolivad nad vähe seadustest.

Hunt: Ega karugi hooli!

Rebane: Ei tema hooli põrmugi!

Mimmi: Pai loomad, laske meid minna!

Märt: Te ise ütlesite, et täna kellesegi puutuda ei tohi.

Karu: Ja-jaa! Ja-jaa! Täna mitte, aga homme keeldu pole. (Lööb käpaga otsa ette.)
Mul tuli meele. Valvuriteks me paneme jänkud!

Rebane: Tõsi!

Hunt: Tõsi! Neist karta pole meil midagi.
(Jänesed tahavad põgeneda.)

Karu: Hei, sõbrad! Kuhu nüüd! (Toob jänesed tagasi.) Sa asu siia, kõversilm, ja sina, argpüks, siia! (Asetab jänesed laste kõrvale, ühe ühele, teise teisele poole.) —

Teie hooleks jääb, et lapsed veel homme oleksid siin! (Lahkudes.) Muidu tuleb teil maksta oma nahaga!

Hunt: Nüüd on küllalt kindel valve!

Rebane: Me võime minna rahuga!

(Lapsed hoiavad üksteise ligi. Karu, hunt ja rebane lahkuvad.)

8. etteaste.

Mimmi, Juss, Tuuleeit.

Mimmi: Kui hirmus!

(Jänesed hüppavad hirmunult eemale; siis tagasi.)

Juss (julgemalt, jalga vastu maad lüües) : Kõtt!

(Jänesed hüppavad eemale, kuid tulevad uuesti tagasi. Eemalt kostab praginat ja tuleb Tuuleeit. Jänesed kokkuvad.)

Tuuleeit (lähenenud, keerutab end kohal, hoides mantlihõlmad laiali) : Uhuuu! Uhuuu!

(Jänesed jooksevad hirmunult ära. Lapsed, nähes, et jänesed on põgenenud, jooksevad Tuuleeidele vastu.)

Mimmi: Kui hää, et tulid.

Juss: Muidu oleksid meid siin loomad varsti omaks võtnud!

T u u l e e i t: Või nii! Kuid kuhu lähete siis
nüüd nii hilja õhtul?

M ä r t: Me läheme Põhjamaale, Talve-
kuninga juure.

T u u l e e i t: Põhjamaale! Talvekuninga juu-
re! See maa mulle tuttav. Tulengi säält.

M i m m i: Tuled säält?

J u s s: Kas sa oled ehk hää ja saadad meid!

T u u l e e i t: Mul aega vähe, pean ruttama!

M i m m i: Kas koju ruttad?

T u u l e e i t: Koju? Ei! Kodu, laps, mul pole!
Ma elan siin ja säält; kord põhjas, lõunas;
kord läänes, hommikus. Kord legendikul
libisen, kord metsas puude ümber keeru-
tan, (keerutades) uhuuu, uhuuu, sest olen
Tuuleeit.

L a p s e d: Tuuleeit!

T u u l e e i t: Kuid veidi saata teid siiski võin.
Lipake siis ruttu mulle järele, mul aega
vähe! (Keerutab.) Uhuuu! Uhuuu! Nüüd
tulge siia, — nüüd sinna, — nüüd otsem
tee käib ümber puu. Siit vasemale. Siit
otse. Siit ümber puu. Uhuuu! Uhuuu! Siit

edasi. — Nüüd minge ise, mul aega vähe,
pean teisale ruttama! Uhuuu, uhuuu!
Uhuuu, uhuuu!

(Eesriie.)

III VAATUS.

Talvine mets. Lava tagaküljel paistab vaatetorn, pahemal uks, paremal suure koti (lumekoti) suu.

1. etteaste.

Põhjanaanael, Lumevalgus.

Põhjanaanael (noormees) lukustab ust, Lumevalgus (neiu) seob lumekoti suud.

Põhjanaanael: Nüüd on nad vangis, ja seekord jäädavalt! (Pöördudes Lumevalguse poole.) On lumekoti suu sul hästi seotud?

Lumevalgus: Ma kohe valmis.

Põhjanaanael: Luba, Lumevalgus, et sind avitan.

Lumevalgus: Ah, Põhjanaanael, kui hää sa oled!

Põhjanaanael: (Seob.) Nii! Nüüd on küllalt kindel! (Lumevalgus ja Põhjanaanael eemalduvad.)
Ja hoidku taevas seda avanemast täna!

Lumevalgus: Jah, hoidku taevas lumekotti avanemast täna!

Põhjanaanael: Mis muidu kuulda?

Lumevalgus: On suured ettevalmistused kõikjal jõuludeks. Jõulukuuski kantakse metsast koju ja lapsed ootamas on jõulukinke.

Põhjanaanael: Kas pöialpoistel juba kingid valmis?

Lumevalgus: Jah, pöialpoiste tööd on täies hoos! Siin-sääl nad löövad laagri lahti. Siis kopsimine, kõlin, kõmin. Siis asju kannavad ja pakivad. Ja ongi aeg! — Kuid mis on uudist kaugel põhjarajal?

Põhjanaanael: Kui väljusin, siis valitsema krooniti sääl Talvetaati. Ka Jõulumees on liikvel juba.

Lumevalgus: Kas tuleb Jõulumees ka siia?

Põhjanaanael: Jah, varsti! — Kuid nüüd: hääd nägemist!

Lumevalgus: Hääd nägemist!

(Lumevalgus ja Põhjanaanael väljuvad üks ühele, teine teisele poole. Siis pöörduvad aralt tagasi.)

Märgates üksteist ruttab Põhjanaan el ukse juure
ja Lumevalgus häbelikult lumekoti juure.)

Põhjanaan el: Ma tahtsin siiski korraks veel
vaadata, kas uks on hästi lukus.

Lumevalgus: Ja mina pidin veel kord vaa-
tama, kas lumekoti suu on hästi kinni.

Põhjanaan el: (Katsub ust.) Jah, lukus!

Lumevalgus: (Katsub kotisuud.) Kinni!

Põhjanaan el: Hääd nägemist!

Lumevalgus: Hääd nägemist!

(Lähevad, kuid enne väljumist pöörduvad
tagasi.)

Lumevalgus: Ma unustasin midagi!

Põhjanaan el: Ka mina unustasin midagi!

Lumevalgus: Kuid mida?

Põhjanaan el: Jah, kuid mida?

(Laulavad:)

Lumevalgus: Kui õhtul hilja välja lä'en
Ja hõljun taevateel...

Põhjanaan el: Kui hõlmavat ma õhus näen
Sind hämariku eel...

Lumevalgus: Su kiirte helk nii armas mull'!

Põhjanaan el: Nii armas sind mul vaadata!

Koos: Nii armas sind mul vaadata!

Lumevalgus: Su poole taeva kõrgusse
Mind kannab õhutiir.

Põhjanaan: Su juure õhuhoovusse
Siis libiseb mu kiir.

Koos: Nii tuulehoos siis üheskoos
Liugleme öös, sinavas võös.

Lumevalgus: Ei tea ma, kuidas juhtus see,
Et kohtusime siin.

Põhjanaan: Ei mõista, millest tuli see,
Et sinuta mul piin.

Lumevalgus: Su kiirte helk nii armas mull'!

Põhjanaan: Su seltsis armas olla mul!

Koos: Su seltsis armas olla mul!

Lumevalgus: Kas tead, kui seisan sinu
läheduses, mu süda taevalikus jaheduses
tardub!

Põhjanaan: Ja minu süda su juures nii ka-
rastavalt külmub!

Lumevalgus: Su jäätunud silma helk mu
hinge vallutab!

Põhjanaan: Su juuste härmatis mind pae-
lustab!

Lumevalgus: Kuis tahaksin ma veeta
kogu elu sinuga!

Põhjanaan: Ja mina sinuga!

(Laul kordub. Põhjanaan ja Lumevalgus välju-
vad joostes.)

2. etteaste.

Pöialpoisid.

Muusika. Ilmuvad kindlates ridades pöialpoisid, töövahendid ja mänguasjad seljas. Järgneb tumm jõuluasjade valmistamise stseen. Läbi muusika kostab kopsimine, kõlin, kõmin. Kaks pöialpoissi vaatlevad pikksilmaga valvetornist ümbrust.

Muusika lõpeb.

I v a l v u r: Hei, säält tuleb keegi!

II v a l v u r: Kolm hiiglast vist.

I v a l v u r: Nüüd seisavad... Üks istus...
Nüüd peavad nõu.

II v a l v u r: Nüüd tulevad... kaks. Üks jäi
istuma.

I v a l v u r: Nad sammuvad nii sõjakalt!

II v a l v u r: Ma arvan, meil parem minna
kõrvale.

(Tulevad alla.)

I v a l v u r: Jah, tõesti parem!

Pöialpoisid (segamini): Parem, parem!

(Lahkuvad.)

3. etteaste.

M ä r t, J u s s, V a l e, H ä d a.

Märt ja Juss tulevad, silmitsevad ümbrust ja peatuvad vahitorni ees.

M ä r t: (Ronib torni.) Siit päris kena vaadata!

J u s s: (Peatub lumekoti ees.) Mis põrakas see siin on?

M ä r t: (Ronib tornist alla. Läheneb uksele.) Ja sääl on mingi uks!

J u s s: Uks? (Läheb samuti ukse juure. Ust katsudes.) Kinni!

M ä r t: (Koputab.) Hei, tehke lahti!

J u s s (kätt raputades): Küüned päris külmetavad. (Puhub sõrmedele.)

V a l e (läbi ukse) : Kes sääl on?

M ä r t: Meie, Jussi-Märti!

V a l e: Jah, kohe avame!

H ä d a (samuti läbi ukse) : Kohe, kohe!

V a l e: Ah võti, kuhu panin võtme!

H ä d a: Kuhu see võti jäi!

V a l e: Hei, kas kuulete?

M ä r t: Jah!

J u s s: Ja-jah!

V a l e: Sääl ukse kõrval on üks konks!

H ä d a: Ja nupp!

(Märt ja Juss otsivad.)

M ä r t: Siin!

J u s s: Siin on!

M ä r t: Üks konks.

J u s s: Üks nupp.

V a l e: Kas leidsite?

M ä r t ja J u s s: Jah, leidsime!

M ä r t: Siin konks!

J u s s: Siin nupp!

V a l e: Nüüd konksust kääna paremale (Märt
käänab) , nüüd pahemale! (Märt käänab.)

H ä d a: Nüüd vajuta nupule! (Juss vajutab.)

V a l e: Nüüd konksust üles, alla!

V a l e ja H ä d a: Nüüd tõmmake!

[Poisid tõmbavad. Uks avaneb. Poisid kukuvad
pikali. Uksest tulevad: Vale (sarviline) ja Häda
(sabaga).]

M ä r t ja J u s s (tõustes, kohkunult) : Kes need on?

V a l e ja H ä d a (üliviisaka kummardusega)
Meie armsad külalised!

V a l e: Tervitame teid!

H ä d a: Kas tohin tutvustada teile ma oma kaksikvenda, ta nimi on Vale.

M ä r t ja J u s s: Vale!

H ä d a: Jah, Vale, kuid räägib ainult tõtt! See nimi päritud, ja pole mahti olnud seni teda ümber registreerida. Nüüd kavatsus meil võtta tal uueks nimeks Luule, mis tõepoolest palju sobivam.

V a l e: Ja siin ma tutvustan teile oma kaksikvenda, ta nimi on Häda.

M ä r t ja J u s s: Häda!

V a l e: Kuid ärge kartke, häda pole ta veel teinud kellelegi! — See nimi päritud on orjaajast.

M ä r t: Minu nimi on Märt.

J u s s: Ja minu nimi on Juss.

(Annavad ristamisi kätt: Juss ja Häda, Märt ja Vale; siis ristamisi kummardavad.)

V a l e (üliviiisakalt, näidates saali): Siin on meie lossieelne plats.

H ä d a: Siin tähetorn, kus uurime me taevalisi asju.

V a l e: Mu vend on nimelt täheteadlane.

H ä d a (näidates lumekotti): Ja siin me hoiame mõnd tühja-tähja, mil tähtsus väike.

M ä r t: (Märkab häda saba. Kohkunult.) Juss, näe, Hädal saba!

V a l e: (Astub lähemale.) Rahustu, mu poeg!

J u s s: Ja Valel sarved!

V a l e: Rahustu! — Siin viisiks end kaunistada esemetega, mis saadud on siinse eluviisi tulemusena.

H ä d a: Mu vend on nimelt kuulus jahimees ja kannab sarvi selle tunnuseks.

V a l e: Ja minu vennas täheteadlane, ta uurib praegu imelikku sabatähte ja selle märgiks end ehib sabaga. — Kuid nüüd, mu sõbrad (kummardab), palume! Meie loss on teie teenistuses!

H ä d a: Te veidi keha kinnitage ja puhake siis hästi välja!

V a l e: Tehke nii kui kodus!

H ä d a: Ja osaks saagu teile kõik, mis osaks
sai siin meile!

V a l e: Nüüd, sõbrad, lähme!

(Lähevad reas: Vale ees, siis Märt ja Juss ning
lõpul Häda.)

H ä d a: Ah jah! Mul on veidi tegemist, te
minge pääle! (Pöördub tagasi.)

V a l e: Ah jah! ja minul kah!

(Hüppab uksest välja ust enda järel kinni lüües.
Poisid jäävad suletud ruumi.)

H ä d a ja V a l e: Ah, ah, ah, ah, ah . . .

(Naeravad. Lukustavad ukse.)

V a l e: Pääsime viimaks ometi sest vangitornist!

H ä d a: Mul hinge tahtis matta see läpastanud õhk!

V a l e: Ja kujutelge, mis oleks saanud siis maailmast, kui oleksime hukkunud ses kitsas kongis! (Vaatab läbi ukseaugu.) Küll siplevad!

H ä d a: (Vaatab.) Küll siplevad! Ah, ah, ah, ah, ah . . .

V a l e: Ah, ah, ah, ah, ah . . .

(Naeravad kaua ja ägedalt.)

V a l e: Ja meie vabad, vabad!

H ä d a: Nüüd laia maailma tagasi!

4. etteaste.

V i r m a l i s e d.

Pimeneb. Tekib mitmesugustes värvides valguse sambaid. Muusika. Ilmuvad tantsides valgeis ja värvilisis riideis, kaetud allarippuvate värviliste ribadega neiud, virmalised, pääkatetel säravad tähed, jalanõudel tuled — elektrilambikesed. Virmaliste tants. Virmalised lahkuvad tantsides.

5. etteaste.

M i m m i.

M i m m i: (Tuleb aeglaselt, väsinult.) Kuhu jäid küll Jussi-Märti? Nad tulid siia teed kuulama, kuid kadusid. — (Vaatab ringi.) Siin nii imelikud asjad! — (Vaatab torni.) Siin suur torn! (Läheb lumekoti juure.) Ja siin on hiigla kott! (Näeb ust. Läheb ukse juure.) Ja siin on uks . . . (Katsub ust avada.) Kuid kinni! Vist pererahvas välja läinud. Ootan veidi, ehk tuleb keegi ja juhatab teed. Ehk on nähtud Jussi-Märtigi! (Läheb torni otsa. Vaatab.) Kõikjal lumi, lumi! Ja tähed kõrgel säravad. Kui kaugel peaks küll

olema veel Põhjakuninga riik? (Vaatab taevast.) Ja kes leiab küll jõulutähe? Kui hää oleks, kui mina ta leiaksin! Siis täituksid kõik mu soovid! Siis sooviksin, et Juss ja Märt saaksid häädeks poisteks, — et ka mina ise oleksin hää, — et isa ja ema saaksid olla ikka meiega, — et Leeni muinaslugusid jutustaks, — et Pipi haige ema saaks terveks, — et kõigil lastel oleks süüa ja soe, — et loomakestelgi kodus ja metsas oleks hää! . . . Oh kui palju, kui palju ma sooviksin! — (Vahe.) Ju pimineb. (Tuleb alla.) Väsinud olen. Istun veidi ja puhkan. (Istub.) Ehk tulevad . . . (Vaikus. Mõne aja pärast.) Ehk tulevad ja juhatavad teed! (Vaikib. Uinub.)

(Kostab kellahelin, siis kauguses jõululaul:)

Kunagi kellad ei helise
Nii nagu jõulua'al.
On nagu inglid laul'vad
Rõõmust ja rahust siin maal,
Nii nagu laulsid õndsamal ööl.
Kellad nüüd helisegu,
Rõõmsasti kõlagu!

(Laulu ajal langeb aeglaselt magaja Mimmi kohal alla särav jõulutäht ja kaob. Hakkab lund sadama. Laul vaikib. Mõne aja pärast vaikib ka kellahelin.)

Ex lib. nr. 121.

6. etteaste.

Vale, Häda, lumehelbekesed.

Vale ja Häda tulevad joostes.

Häda: Kuulsid, kellad helisesid!

Vale: Jah, kuulsin! Nüüd kätte jõudnud aeg,
kus jõulutäht peab ilmuma.

Häda: Ruttu, ruttu!

Vale: Vabastame lumekoti!

(Vabastavad lumekoti.)

Häda: Hukkugu see täht!

Vale: Nüüd hukkugu ta lumetuisus.

(Lumekotist ilmuvad lumehelbekesed. Tormine muusika. Lumehelbekeste tuulepööriseks keerlev tants. Häda ja Vale hüplevad tantsul keskel. Lõpul Häda ja Vale väljuvad hüpetel. Lumehelbekesed valguvad igasse külge laiali.)

7. etteaste.

Lumevalgus, Põhjanael, Juss, Märt,
Mimmi.

Lumevalgus: (Jookseb lumekoti juure.) Kes
vabastas mu lumekoti?

Põhjanael: (Teiselt poolt, joostes.) Siin pa-
had vaimud tõesti on tegutsemas! Kes
avas ukse?

Lumevalgus: (Vaatab ust.) Uks on kinni!

Põhjanael: Ei mõista, mis see on!

Lumevalgus: Lumekott on vabastatud ja
maru matnud enda alla jõulutähe!

(Ukse taga tõuseb müra, lüüakse vastu ust.)

Märt: (Ukse tagant.) Ai, ai, ai, — avage uks!

Juss: (Ukse tagant.) Ai, ai, ai!

Põhjanael: Mis see on? Võõrad hääled!

(Avab ukse. Uksest väljuvad Märt ja Juss.)

Juss: Taevale tänu, ükskord ometi!

(Märt ja Juss, nähes Lumevalgust ja Põhja-
naela, kokkuvad.)

Märt: Kas jälle!

Juss: Jälle!

Põhjanael: Siin lapsed! (Lastele.) Kuidas
sattusite siia?

Juss: Meid petsid siia Häda ja Vale!

Märt: Nad ukse meil palusid avada...

Juss: Sisse palusid...

Märt: Siis ise välja hüppasid...

Juss: Ja lukustasid ukse.

Lumevalgus: (Märkab Mimmit.) Siin lume
all üks laps!

Põhjanael: Üks laps!

Lumevalgus: Ta magab.

Põhjanael: Magab!

Lumevalgus: Ma kohe ta äratan! (Äratab
Mimmi, kinnitades märkamatuult ta otsale
jõulutähe.) Lapsuke, tõuse üles!

Mimmi (tõustes): Mis on?

Põhjanael: Tal otsal jõulutäht!

Kõik (segamini): Jõulutäht!

Märt: See on ju Mimmi!

Juss: Mimmi jah!

Märt: Ta on leidnud jõulutähe!

M i m m i: Jussi-Märti! (Lapsed ruttavad üksteise juure.)

P õ h j a n a e l: Taevale tänu, jõulutäht on leitud!

L u m e v a l g u s: Lapsukesed, tulge meile lähemale!

M i m m i: Kes te olete?

L u m e v a l g u s: Mina olen lumehelbekeste valitseja. Minu nimi on Lumevalgus.

P õ h j a n a e l: Ja mina olen Põhjanael, ma elan kaugel põhjataeva võlvil.

M i m m i: Kuid sina, Lumevalgus, kus elad siis sina?

L u m e v a l g u s: Ka mina elan kaugel siit, ma elan põhjamaal, kus valitsemas iga-vene talv.

M i m m i: Ja mina elan metsa taga linna serval. Sää! emake meil nii armas ja isake hää ning tädi Leeni meile muinasjutte ilusaid jutustab. Päeval, kui isa-ema tööl, me jookseme väljas ja mängime, kuid õhtul isa-ema ootame. Nii hää on, kui nad on kodus! Isa mind põlvele võtab või ku-

kil sõidutab, emake süüa annab, siis voodi
magama paneb ja sooja tekiga meid kinni
katab.

Lumevalgus: Hää laps, sa oled tõesti
jõulutähe ära teeninud.

Mimmi: Nüüd tahan ma aga koju!

Lumevalgus: Jah, lapsed! Teid saadan
kohe koju!

8. etteaste.

Mimmi, Juss, Märt, Jõulumees, Lume-
valgus, Jäähiilgus, Põhjanaan, lume-
helbekesed, pöialpoisid.

Mimmi: Säält tuleb keegi!

Märt: Neid on sääl palju!

Juss: Midagi veetakse kelgul!

(Ilmuvad pöialpoisid, vedades kelku, millel
jõulukingid. Kelgu järel sammub Jäähiilgus.
Nende järel tuleb Jõulumees lumehelbekeste
keskel. Peatuvad, Lumevalguse asetudes ühele,
Jäähiilguse teisele poole, Põhjanaan veidi kau-
gemal; nende läheduses pöialpoisid ja lume-
helbekesed; keskel lapsed. Jõulumees läheneb
lastele. Lapsed kardavad.)

Jõulumees: Äрге kartke, lapsed! Mina olen Jõulumees.

Lapsed: Jõulumees!

Jõulumees: Ja need siin on minu kaaslastes metsavaimud, jõuluhaldjad. Kas olete kuulnud minust, lapsed?

Lapsed (segamini): Jah, oleme! Oleme küll!

Mimmi: Oh, kuidas ma sind ootasin!

Märt: Mina ka!

Juss: Mina ka!

Jõulumees: Siis olete hääd lapsed. Hääd lapsed ootavad mind ikka. — Ma tulen kaugelt, kaugelt! Sääl, kus mina elan, sääl valitseb vägev Talvekuningas. Puud on kaetud hõbedase karraga ja maa on kui kalliskividega üle külvatud. Kõikjal ripuvad helkivad keed, kõikjal lumi ja jää. — Kui ilmub päike, siis sätendab ja särab ümbrus, kuid ka päikene loojenenud, ei kustu see ilu: siis hiilgavad tähed taevas ja tantsivad lumistel väljadel virmalised nõiduslik-ilusaid tantse.

Lapsed (segamini): Kui ilus see on! Kui ilus! Kui ilus!

Jõulumees: Inimene ei pääse sinna, ja karmid Talvekuninga käsilased valvavad, et ükski jalg ega käsi ei rikuks seda ilu. Kord aastas käib Talvekuningas läbi oma riigi. Siis kaunistavad tema teenrid kaudgemadki maanurgad ja siis on ka teil, lapsed, talv. Siis tulen ka mina teid vaatama, tuues kaasa kinke, mis olete soovinud, kui olete olnud hääd.

Lapsed: Mina olen, mina olen!

Mimmi: Aga kas sa mulle tite pää töid?

Jõulumees: Tõin, tõin.

Mimmi: Ja kooki ning kommi?

Jõulumees: Tõin. (Annab Mimmile asju.)
Kõik tõin.

Mimmi: Küll oled sa, Jõulumees, pai!

Juss: Aga kus on minu hobune ja püss?

Märt: Ja minu lennu-pall?

Jõulumees: Kas olete olnud ka hääd lapsed?

Juss: Mina olen!

Märt: Mina ka!

Jõulumees: Ei, Jussi-Märti. Teie olete olnud pahad! Ma tean, kõik tean mina. Midagi ei saa minu eest varjata.

Juss: Ja sa ei anna mulle midagi!

Jõulumees (aeglaselt): Sa oled paha poiss! — kuid ükski laps ei ole täiesti paha. Ka sinus on midagi hääd. Päälegi ootasid sa mind, siis pead sa ka midagi saama. Siin on sinu hobune! (Annab hobuse.) Ja sinule, Märt, on pall! (Annab Märdile lennu-palli.)

Juss: Kallis, armas Jõulumees!

Märt: Hää Jõulumees!

(Haaravad Jõulumehe ümbert kinni.)

Jõulumees: Näen, et te hääd lapsed olete. Häid lapsi ma armastan. Mäletage mind, oodake mind jälle. — Täna on valguse pühad, lapsed! Säragu siis teie silmad rõõmul ja südames leegitsegu valgus ning soojus. Loodus on kangestunud külmas, uinuvad põõsad ning puud, ja veel kaua kestab see uni. Täna öösel vaid raugab ta hetkeks. Pühalik helin kostab looduses, kuulduv öö vaikuses inglite laul. (Kaugelt

kostab tugevnev laul: Püha öö, õnnistud öö...)
See on valguse laul. Sajad ja tuhanded aastad on ta kostnud, — elu püha sümbol, valguse vägev kujund. (Laul tugevneb; kuuskedel laval süttivad tuled. Lavalolijad laulavad kaasa. Läbi laulu kostab Jõulumehe hääl.) Valgus võidab pimeduse, lapsed! Tun- gigu ta ka teie südamesse, jäägu leegit- seva tulena püsima sinna! Laulge siis ühes valguse laulu. Säragu silmad teil rõõmul, sest täna on valguse pühad! (Tu- gev laul.)

(Laulu lõppedes eesriie.)